

СИЛАЧ ЯНКО
ЧЕШКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Преди много, много години живял един беден селянин. Имал той осем сина, които едва можел да изхрани. А ето че му се родил и девети. Кръстили го Янко. Детенцето се родило мъничко, ала яко и пъргаво. То започнало да расте толкова бързо, че на дванадесетия ден имало вече сила за деветима мъже и изглеждало като двадесетгодишен момък. Ето защо го нарекли Силач Янко.

Поживял Янко дома, пък един ден рекъл на баща си:

— Тясно стана вече за мен под тая стряха. Ще ида по света — хората да видя, силата си да покажа.

Сбогувал се с домашните си, метнал торбичката на рамо и тръгнал, накъдето му видят очите. Върви Янко — гледа: напред пътя затънали в калта коли, натоварени с желязо. Щурат се около тях коларите, не могат да ги помръднат от мястото. Помолили те Янко да им помогне.

— Харно — рекъл нашият момък, — ама да ми дадете толкова желязо колкото мога да нося.

Коларите се съгласили.

Запретнал ръкави Силач Янко, напънал се и самичък извадил колите на сухо място. Метнал един товар желязо на рамо:

— Ще стане от него добра тояжка за мен — рекъл той на учудените колари и продължил по пътя, като си подсвирквал.

Вървял, вървял, стигнал до една ковачница.

— Хей, ковачо! — провикнал се Янко. — Можеш пи да ми изковеш от това желязо една тояжка. Ама да не ме измамиш — от всичкото желязо да я направиш!

— Не бой се, няма да те измамя — отговорил ковачът.

Изковал той тежка тояга, само че половината желязо укрил. Подхвърлил Янко тоягата към небето. Паднала тя след един час и се строшила.

— Измами ме ти! — изръмжал Силач Янко и погледнал ковача страшно. — Пази се! С мене шега не бива, че зле ще си изпатиш.

Уплашил се ковачът, направил му тояга от цялото желязо. Подхвърлил я Силач Янко към небето, върнала се тя подир два часа, разтрошила една канара, ала тя си останала цяла.

— Добра е сега! — рекъл момъкът, платил на ковача, нарамил тоягата и си тръгнал.

Вървял, вървял, стигнал до една гора. А насред гората — един мъж изтръгва из корен яки дъбаци, сякаш вади ряпа.

— Хей, Скубидъб! — викнал Силач Янко. — Хайде ела с мен да поскитаме по света!

— Да дойда! Само че първом да се преборим, да видим кой е посилен.

Почнали да се борят. Силач Янко така ударил о земята Скубидъб, че той чак подир един час дошъл на себе си.

Побратимили се и тръгнаха. Вървели, вървели, гледат седи един човек на камара железни греди и ги чупи като сламки.

— Хей, Чупижелязо! — викнал Силач Янко. — Хайде ела с нас да поскитаме по света!

— Да дойда. Само че първом да се преборим, да видим кой е посилен.

Почнали да се борят. Силач Янко така тръснал о земята Чупижелязо, че той видял всички звезди по небето посред бял ден.

Побратимили се тримата и тръгнаха. Вървели, вървели, стигнали до столичния град. Отбили се в един хан да починат. Гледат — хората омърлушени, шепнат си нещо с наведени глави. Поразпитали нашите юнаци ханджията какво ново-вехто има из града.

— Нищо добро — отвърнал ханджията. — Змейове отвлякоха и трите дъщери на нашия крал. Той обещава, който му върне децата, зет да го направи и половината кралство зестра да му даде.

— Ама накъде отидоха тия змейове? — пита Силач Янко.

— Никой не знае. В далечната планина има една стара-престара гора, там трябва да живеят поразниците — отвърнал ханджията.

— Хайде да си опитаме късмета — рекъл Силач Янко на побратимите си.

Съгласили се те и на другия ден натъпкаха торбите с храна, па тръгнаха да дирят змейовете. Вървели, що вървели, стигнали найсетне до оная вековна гора, тъмна и страшна — тъкмо леговище на змейове.

Построили си юнаците една колиба и се сговорили всеки ден двамина да преброждат гората, да дирят змейовете, а третият да стои в колибата да готви вечеря.

Първия ден Янко и Чупижелязо тръгнаха из гората, а Скубидъб останал дома. Заловил се той да вари каша. По едно време чува, че

някои вика през комина:

— Каша вариш, ама няма да ядеш!

— Аз вече сварих кашата — отговорил Скубидъб — и ще си я изям с побратимите. А ти кой си и какво искаш?

Изведнъж из огнището изскочило едно джудже — педя човек, лакът брада. Тръшнало то Скубидъб на земята, изяло всичката каша и избягало през комина.

Дошли си вечерта Янко и Чупижелязо гладни, изморени.

— Какво си ни сготвил за вечеря? — питат те.

Разправил им Скубидъб своето приключение. Легнали си юнаците гладни.

На другия ден останал дома Чупижелязо. Както варял кашата, чул през комина, че някой се провиква:

— Каша вариш, ама няма да ядеш!

— Ти няма да ядеш — отвърнал Чупижелязо, — защото аз с другарите си ще я изям.

Из комина изскочило пак същото джудже, наложило здравата Чупижелязо и след като излапало всичката каша, избягало през комина. Върнали се на мръкване другите двама гладни, изморени. Чупижелязо им разправил как и той пострадал.

На третия ден в колибата останал Силач Янко. Както варял кашата, чул през комина:

— Каша вариш, ама няма да ядеш!

— Каша варя и ще си я изям с другарите — отговорил нашият момък. — А пък ти ни омръзна с твоите пакости.

Я излез, аз да те науча как се яде чужда коша!

Мигом из огнището изскочило джуджето. Сграбчил го Силач Янко за брадата и започнал да го друса така, че главата на пакостника се удряла ту о едната стена, ту о другата. Запищяло, замолило се джуджето:

— Олеле, бате, пусни ме. Няма вече...

— Няма да те пусна, докато не ми кажеш къде се крият змейовете.

— Не знам, бате. Пусни ме, ще ти дам злато и сребро, колкото искаш...

— Не ми трябва твоето злато и сребро. Кажи ми къде са змейовете или ще ти оскубя брадата косъм по косъм — вика Янко и

друса джуджето.

— Ще ти кажа. Всичко ще ти кажа...

Пуснал момъкът джуджето. То го повело към един дълбок дол и му показало голяма черна дупка.

— Оттук се слиза на долната земя. Там живеят змейовете. — Като изрекло тия думи, джуджето се хванало за брадата и — дим да го няма.

Надзърнал Янко в дупката: дълбока, дъното и се не вижда. Върнал се в колибата и започнал да плете въже.

Вечерта тримата юнаци се наляли до насита и продължили заедно да плетат въжето. Такова въже изплели, че три дни трябва да ходиш, за да стигнеш от единия до другия край.

На ранина, преди още слънцето да се покаже, Силач Янко повел побратимите си към дола и им показал дупката — входа за долната земя. Наел се Скубидъб пръв да влезе. Спуснал се той по една трета от въжето. Ама като почнали да налитат върху него змии, жаби и всякакви нечисти гадини — уплашил се и разлюлял въжето да го изтеглят.

Влезнал подир него Чупижелязо. Спуснал се до половината на въжето — уплашил се и той, изтеглили го.

Сега бил ред на Силач Янко. Спуснал се той до самото дъно. Гледа — път се вие още надолу. Повървял по него, стигнал до един замък — целият от червена мед направен, на сврачи крак стои и се върти. Тропнал нашият юнак три пъти с тоягата си и замъкът послушно се спрял. Влезнал Силач Янко, гледа — една мома с чудна хубост седи и шие, а от очите и едри сълзи бликат.

— Добър ден, девойко! — поздравил я Силач Янко.

— Добър ден, юначе! — отговорила уплашена момата. — Как можа да дойдеш тука, гдето птичка не долита и човешки крак не стъпва? Аз съм най-голямата дъщеря на краля. Един триглав змей ме открадна и ме затвори. Бягай, че скоро ще се върне и ако те завари, ще те направи на парчета.

— Не се боя из от него — отговорил Силач Янко. — Дошъл съм да те отърва. Ами ти, кажи ми, как познаваш кога си идва змеят?

— Щом наближи, хвърля в двора тоягата си, която тежи сто кила.

В това време профучала тоягата на змея и паднала на двора. А той бил постлан с медни плочи, та тя издумкала като сто тъпана.

Изтичал Янко на двора, грабнал я и я запокитил далеч-далеч. Разбрал змеят, че чужденец е дошъл в дома му и побързал да се върне. А принцесата надянала на Янковия пръст меден пръстен, що дава сили за триста души. Ударил се Силач Янко в юнашките гърди и викнал:

— Дошъл съм, змейо, тебе да бия, невестата ти да взема. Излез ми само насреща!

Разлютил се змеят, разфучал се, от очите му искри хвърчат, огнени пламъци устата му бълват.

Били се, били се до пладне. Силач Янко вдигнал змея, па като го храснал — побил го в медните плочи до гуша, само трите му глави още стърчат, блещят се и пламъци бълват. Грабнал си Янко тоягата — прас! прас! — на пита му направил главите.

Затичала се принцесата, запрегръщала юнака, а той и рекъл:

— Сега ще те пратя при баща ти. Ама първо ми кажи къде живее онзи змей, гдето отвлече по-малката ти сестра.

Принцесата взела една медна пръчица, замахнала с нея и мигом замъкът се превърнал в червена ябълка. Скрила я тя в пазвата си, а после му показала пътя за другия змей. Тогава Янко я отвел при дупката, привързал я с въжето и го разлюлял. Скубидъб и Чупижелязо измъкнали принцесата на горната земя, а Силач Янко тръгнал да дири средната кралска дъщеря. Повървял, повървял, стигнал до един замък — целият от сребро, стои на сврачи крак и се върти. Тропнал пак Янко с тоягата си — замъкът се спрял. Влезнал юнакът в замъка, гледа — втората кралска дъщеря, още по-хубава от сестра си. Седи, шие и сълзи рони. Уплашила се тя като видяла непознатия:

— Бягай, докато не се е върнал шестоглавият змей, че ще те направи на парчета.

— Не бой се, принцесо! Аз освободих по-голямата ти сестра, дошъл съм и теб да отърва.

В това време на двора, постлан със сребърни плочи, изгърмяла като сто топа тоягата на шестоглавия змей, която била тежка двеста кила. Грабнал я Силач Янко, запратил я далеч-далеч. А принцесата надянала на пръста на юнака сребърен пръстен, що давал сила за шестстотин души. Ударил се в гърдите Янко и викнал срещу змея:

— Дошъл съм, змейо, тебе да бия, невестата ти да взема. Излез ми само насреща!

Разлютил се змеят, хвърлил се срещу юнака. Били се, били — чак до вечерта. Грабнал Силач Янко змея, та като го храснал на плочите, побил го до гуша в среброто, само шестте му глави стърчат, блещят се и огън бълват. Размахал тоягата си момъкът — на пита направил и шестте глави на змея.

А принцесата от радост не знае какво да прави, само си бърше очите.

— Хайде, сега ще те пратя при баща ти — рекъл и Силач Янко. — Ама първом ми покажи пътя за онзи змей, който отвлече най-малката ти сестра.

Принцесата взела една сребърна пръчица, замахнала с нея и мигом замъкът се превърнал в сребърна ябълка. Скрила я в пазвата си, а после му показала пътя. Янко я отвел при дупката, вързал и нея, а побратимите му я изтеглили на горната земя.

Легнал юнакът да поспи, сили да събере. На сутринта, още неразвиделило се, тръгнал и достигнал до един златен замък, който се въртял на сврачи крак. Спрял го Силач Янко, влезнал и намерил най-малката дъщеря на краля — шице и сълзи рони. А била толкова красива — да и се ненагледаш! След като разбрала кой е и защо идва, тя много се зарадвала, надянала на пръста на момъка златен пръстен, що дава сила за хиляда и двеста души.

Ето ти, че в това време профучала тояга, четиристотин кила тежка. Паднала на златните плочи и изтрецяла като гръмотевица. Запратил я Силач Янко нанякъде си и извикал на бой змея. А той имал дванадесет глави и от всички змейове бил най-силен. Сграбчили се да се бият. Ударил Силач Янко змея о земята — побил го до колене. Изскочил веднага змеят, грабнал юнака — до пояс го натикал в златните плочи. Янко едва се измъкнал. Били се, били се — до среднощ. Най-сетне Силач Янко се ядосал, че като го храснал — потънал змеят до гуша в златото, само главите му стърчат отгоре, блещят се и пламък бълват. Взел нашият момък тоягата си, та направил главите му на пух и прах.

А младата принцеса се затичала, прегърнала юнака и нищо не му рекла, само горещо го целунала в устата. После превърнала замъка в златна ябълка и двамата отишли при дупката. Там Янко завързал принцесата и побратимите му я изтеглили, а после спуснали и нему въжето. Понечил момъкът да се върже и той, пък му хрумвало да

изпита верни ли са другарите му. Затова завързал един тежък камък и се отдръпнал настрани да види какво ще стане. В това време Скубидъб и Чупижелязо се сговаряли:

— Я да оставим Силач Янко долу. Защото иначе той ще се ожени за някоя от кралските дъщери и ще получи половината кралство, а ние ще останем с празни ръце. Потеглили те малко въжето и го прерязали. Паднал камъкът с грохот в краката на Янко.

Разбрал той, че другарите му го измамили, и тръгнал да броди по долната земя. Уморил се и полегнал да дремне под едно голямо дърво. Изведнъж през сън чува писък. Скочил и погледнал нагоре: по дървото голяма змия се вие към едно гнездо, иска да излапа пиленцата в гнездото, а те у плашено пищят. Замахнал Янко с тоягата си и убил змията. В това време се засенчило небето, сякаш слънцето се е скрило зад облак. А то било птицата Нога, майката на пиленцата. Щом видяла момъка под дървото, изкрещяла:

— Ах ти, злосторнико, дето искаш да убиеш децата ми! Ей сега ще те изям...

— Не го изяждай, майко! — записукали пиленцата, — Той уби змията и ни спаси живота.

— А, такава ли била работата? — рекла птицата Нога. — Благодаря ти, юначе. Кажу какво мога да направя за тебе, да ти се отплатя?

— Изнеси ме на горната земя — примолил се Силач Янко.

— Харно! Само че първом иди край оная река. Там пасат много говеда. Убий сто бика, одери ги, очисти месото от кокалите и от кожите направи сто меха. Петдесет напълни с месо, петдесет с вода.

Янко направил това, що му заръчала птицата Нога. Натоварил меховете на гърба и метнал се върху тях. Тогава тя му рекла:

— Щом видиш, че от клюна ми заизлиза дим — подай ми вода; ако видиш пламък — подай ми месо. Иначе няма да можем да стигнем до горната земя.

Полетели, През цялото време Янко давал на птицата Нога ту вода, ту месо. Ето вече се провидяла горната земя, а от птицата Нога заизлизал пламък. Бърка Янко в последния мех, а той празен. Що да стори? Без много да му мисли, отрязал от крака си парче месо и го дал на птицата Нога. След малко достигнали горната земя и кацнали в същата гора, където била колибата на побратимите.

— Силач Янко — запитала птицата Нога — какво месо ми даде последния път? Такова никога не съм вкушвала.

— Срам не срам, ще ти кажа — отвърнал момъкът. — Отрязях си парче месо от крака.

— Значи вярно е, дето казват, че човешкото месо било много сладко — рекла птицата Нога, изплюла месото и го залепила с плюнката си на янковия крак. Месото веднага зараснало, сякаш нищо не е било.

Благодарил юнакът на своята спасителка и се спуснал да догони побратимите си. Настигнал ги. Щом го видели, те се уплашили много, паднали на колене и се замолили да им прости.

Ударил им Силач Янко по десет железни тояги, та да им дойде умът в главата, и им простил, защото бил много радостен, че всичко свършило благополучно. Скоро се измъкнали от голямата гора и достигнали престолния град.

Кралят се зарадвал до немай-къде. Дал най-голямата си дъщеря на Скубидъб, средната — на Чупижелязо, а най-малката омъжил за Силач Янко и половината кралство за зестра му дал. Вдигнали се три сватби в един ден. От Близки и далечни страни надошли най-отбрани гости. Три седмици траяли сватбените гощавки.

А после младоженците се преселили по своите замъци: Скубидъб с жена си в медния, Чупижелязо — в сребърния, Силач Янко — в златния. Заживели там щастливи и доволни и често се спохождали да си припомнят миналото юначество. И може още да живеят така, ако вече не са умрели.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.